

DEMİRYOLU KAZALARINI VE OLAYLARINI ARAŞTIRMA VE İNCELEME YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı; demiryolu kaza ve olaylarının araştırılması ve incelenmesi, bunlara ilişkin bildirimlerin yapılmasına yönelik usul ve esaslar ile görev, yetki ve sorumlulukları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

a) Ulusal demiryolu altyapı ağına bağlı hatlarda meydana gelen kaza ve olayların,
b) Yabancı ülke demiryolu altyapı ağında; Türk demiryolu tren işletmecilerine ait demiryolu araçları ile tasarımı, imalatı, bakımı veya tescili Türkiye’de yapılan demiryolu araçlarının dâhil olduğu kaza ve olayların, araştırılmasını ve incelenmesini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 –(1) Bu Yönetmelik, 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 489/A maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakan: Ulaştırma ve Altyapı Bakanı,
b) Bakanlık: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı,
c) Bakımdan sorumlu birim: Yük vagonları hariç her türlü demiryolu aracının bakımından sorumlu araç sahibi tarafından belirlenmiş ve Bakanlıkça izin verilen kuruluşu,
ç) Bakımdan sorumlu kuruluş: Yük vagonlarının bakımından sorumlu Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kuruluşu,
d) Başkan: Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanı,
e) Başkanlık: Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığı,
f) Ciddi kaza: En az bir kişinin ölümü veya en az beş kişinin ağır yaralanması ile sonuçlanan ya da araçlarda, yolda, diğer tesislerde veya çevrede meydana getirdiği zararların toplamı en az iki milyon Euro karşılığı TL olan kazaları,
g) Değerlendirme heyeti: Ulaşım emniyetini artırmak üzere incelemesi yapılan kaza veya olaylara ilişkin raporları karara bağlayan heyeti,
ğ) Demiryolu altyapısı: Demiryolunu oluşturan zemin, balast, travers ve ray ile elektrifikasyon, sinyalizasyon ve haberleşme tesisleriyle bunların tamamlayıcısı her türlü sanat yapısı, tesis, gar ve istasyonları, lojistik ve yük merkezleri ve bunların eklentileri ile iltisak hatlarını,
h) Demiryolu altyapı işletmecisi: Tasarrufundaki demiryolu altyapısını güvenli bir şekilde işletmek ve demiryolu tren işletmecilerinin hizmetine sunmak hususunda yetkilendirilmiş kamu tüzel kişilerini ve şirketleri,
ı) Demiryolu aracı: Hat yapım, bakım, tamir ve kontrol araçları dâhil her türlü çeken ve çekilen araçlar ile tren setlerini,
i) Demiryolu tren işletmecisi: Ulusal demiryolu altyapı ağı üzerinde yük ve/veya yolcu taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilmiş kamu tüzel kişilerini ve şirketleri,
j) Emniyet yönetim sistemi: Demiryolu altyapı işletmecileri ve demiryolu tren işletmecilerinin emniyetli çalışmasını sağlayacak, tehlikelerin ve kazaların azaltılmasına, risklerin düşürülmesine yönelik önlemlerin sistematik olarak belirlenmesi ve buna göre kuralların, talimatların, süreçlerin devamlı takip edilerek revize edilebilmesini sağlayan organizasyonel yapıyı,
k) Grup: Her bir kaza veya olayın araştırılması ve incelenmesi için görevlendirilen uzmanlardan oluşan grubu,
l) Grup başkanı: Her bir kaza veya olayın araştırılması ve incelenmesi sırasında koordinasyon görev ve yetkileriyle donatılan uzmanı,
m) İnceleme: Meydana gelen kaza ve olayların tekrarı önlenmesi amacıyla bilgi toplanıp analiz edilmesi, muhtemel nedenlerinin belirlenmesi ve gerekli emniyet tavsiyelerinde bulunulması faaliyetlerini içeren süreci,
n) Karşılıklı işletilebilirlik: Uluslararası trafikte demiryolu araçlarının kesintisiz ve emniyetli hareketinin sağlanmasını,
o) Kaza: Maddi hasar, ölüm, yaralanma gibi zararlı sonuçları olan, istenmeyen, beklenmedik, ani ve kasıtsız bir olay veya olaylar zincirini,
ö) Kaza türleri: Çarpışma, deray, hemzemin geçit kazası, hareket halindeki demiryolu aracının şahsa çarpması, yangın ve diğer kazaları,
p) Olay: İstenmeyen, beklenmedik, demiryolu sisteminin işleyişini ve/veya emniyetini etkileyen, kaza tanımı dışında kalan durumları,
r) Ön rapor: İncelemeye devam edilip edilmeyeceği hakkında karara esas olacak, kaza veya olay hakkındaki ilk bulgulara göre hazırlanan kısa raporu,
s) Rapor: Kaza veya olayın araştırılması ve incelenmesi neticesinde, ulaşım emniyetini artırmak amacıyla düzenlenen raporu,
ş) Şirket: 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre tutulan ticaret siciline kayıtlı şirketi,
t) Ulusal demiryolu altyapı ağı: Türkiye sınırları içerisinde bulunan il ve ilçe merkezleri ve diğer yerleşim yerleri ile limanlar, hava meydanları, organize sanayi bölgeleri, lojistik ve yük merkezlerini birbirine bağlayan, kamuya veya şirketlere ait bütünlük demiryolu altyapısı ağını,
u) Ulusal emniyet makamı: Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğünü,
ü) Uzman: Ulaşım emniyeti inceleme faaliyetini yerine getiren; Başkanlık personeli ile Bakanlık bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarından görevlendirilen personeli, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kaza ve Olay İncelemesinin Amacı, Kaza ve Olay Bildirimleri, İncelemeye Karar Verilmesi, Delil ve Kayıtların Gizliliği

Kaza ve olay incelemesinin amacı

MADDE 5 –(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki demiryolu kaza ve olay incelemesinin amacı; demiryolu kaza ve olaylarının meydana gelmesine neden olan muhtemel sebeplere ulaşmak suretiyle demiryollarında can, mal ve çevre emniyetine yönelik mevzuat ve uygulamaların geliştirilmesine ve ileride olabilecek benzer kaza ve olayların önlenmesine katkı sağlayacak tavsiyelerde bulunmaktır.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında yürütülen demiryolu kaza ve olay incelemeleri adli veya idari soruşturma niteliğinde olmadığı gibi amacı suçu ve suçluyu tespit etmek veya sorumluluk paylaşmak değildir.

Kaza ve olayların bildirim yükümlülüğü

MADDE 6 – (1) Kaza ve olay bildirimleri ekte yer alan kaza/olay bildirim formu doldurularak en kısa sürede yapılır.

(2) Bildirimin elektronik posta veya faks ile yapılması esastır. Aciliyete binaen SMS veya telefonla da bildirim yapılabilir, ancak sonrasında yazılı kaza bildirimini düzenlenerek elektronik posta veya faks yoluyla gönderilir.

(3) Ulusal demiryolu altyapı ağına meydana gelen kaza ve olaylar demiryolu altyapı işletmecileri tarafından bildirilir.

(4) Yabancı ülkelerdeki demiryolu altyapı ağlarında; Türkiye’de lisans almış demiryolu tren işletmecileri tarafından işletilen demiryolu araçlarının dâhil olduğu kaza ve olaylar ilgili demiryolu tren işletmecileri tarafından bildirilir.

(5) Yabancı ülkelerdeki demiryolu altyapı ağlarında; tasarımı, imalatı, bakımı veya tescili Türkiye’de yapılan demiryolu araçlarının dâhil olduğu kaza ve olayların ilgili demiryolu tren işletmecileri tarafından bildirilmesi ihtiyaridir.

İncelemeye karar verilmesi

MADDE 7 –(1) İncelenmesi düşünülen kaza veya olayların emniyet düzenlemeleri ile emniyet yönetimi bakımından belirgin bir etkiye sahip olup olmadığı değerlendirilirken şu hususlar dikkate alınır:

a) Kaza veya olayın ciddiyeti.

b) Kazanın türü.

c) Bir bütün olarak sisteme ilişkin kaza veya olaylar dizisinin parçası olup olmadığı.

ç) Demiryolu emniyetine etkisi ve demiryolu altyapı işletmecilerinin, demiryolu tren işletmecilerinin, ulusal emniyet makamının veya diğer devletlerin talepleri.

d) Daha önce benzer kazalara ilişkin rapor yazılıp yazılmadığı.

(2) Ciddi kaza tanımına girmemekle birlikte, demiryolu altyapısı veya karşılıklı işletilebilirlik bileşenlerindeki teknik hatalar da dahil olmak üzere farklı koşullar altında meydana gelmesi halinde ciddi kaza olarak sonuçlanabilecek kaza veya olaylar da incelenebilir.

Delil ve kayıtların gizliliği

MADDE 8 –(1) Kaza incelemesi kapsamında elde edilen bütün bilgi ve belgeler ile yazılı ve elektronik kayıtlar kaza incelemesi maksatları dışında açıklanamaz ve adli makamlar hariç hiçbir kişi ve merci ile paylaşamaz.

Diğer devletlerle iş birliği

MADDE 9 –(1) Ulusal demiryolu altyapı ağında; yabancı ülkelerin demiryolu tren işletmecilerine ait demiryolu araçları ile tasarımı, imalatı, bakımı veya tescili yabancı devlette yapılan demiryolu araçlarının dâhil olduğu kaza ve olayların incelenmesinde ilgili yabancı devletlerin ulusal kaza inceleme otoriteleri iş birliği için davet edilebilir.

(2) Yabancı ülke demiryolu altyapı ağında; Türk demiryolu tren işletmecilerine ait demiryolu araçları ile tasarımı, imalatı, bakımı veya tescili Türkiye’de yapılan demiryolu araçlarının dâhil olduğu kaza ve olayların inceleme çalışmalarına katılım sağlanabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uzmanların Nitelikleri, Çalışma Usul ve Esasları ile Yetki ve Sorumlulukları

Uzmanların nitelikleri

MADDE 10 –(1) Uzmanların; mühendislik fakültelerinin raylı sistemler, inşaat, makine, elektrik, elektronik, elektrik ve elektronik, haberleşme, bilgisayar, endüstri bölümlerinden mezun olan personelden seçilmesi esastır.

Birlikte görevlendirilme

MADDE 11 – (1) Ulaşım emniyeti araştırma veya incelemesinin niteliğine göre bir işte birden çok uzman görevlendirilebilir.

(2) Bu durumda çalışmaları, grup başkanı olarak tayin edilen uzman düzenler, çalışmaların zamanında bitirilmesini sağlayacak önlemleri alır.

İşin devamlılığı ve devri

MADDE 12 –(1) Uzmanlar başladıkları işleri ara vermeden bizzat yapıp bitirmekle yükümlüdürler. Uzmanlar, işlerin geri bırakılması zorunluluğu doğarsa veya işlerin sonuçlandırılması başka yerlerde de araştırma ve inceleme yapılmasını gerektirirse, durumu Başkanlığa bildirerek alacakları talimata göre hareket ederler.

Araştırma ve inceleme süreci

MADDE 13 – (1) Ulaşım emniyeti incelemesinde görevlendirilen uzmanlarca yürütülen araştırma ve inceleme süreci şu adımlardan oluşur:

a) Kaza/olay ihbarının alınması.

b) Kaza/olayın ilgili birimlerden teyit edilmesi.

c) Kaza/olay hakkında Başkanlığın bilgilendirilmesi.

ç) Başkan tarafından araştırma veya incelenmesine karar verilen kaza ve olayla ilgili sözlü veya yazılı görev olurunun alınması.

d) Kaza/olay yerine ivedilikle gidilip araştırma ve inceleme başlatılması.

e) Kaza/olay hakkındaki ilk bulgulara göre ön raporun hazırlanması ve Başkana sunulması ile incelemenin devam edilip edilmeyeceği hususunda Başkanlık tarafından karar verilmesi.

f) Gerekliyse ilave bilgi ve belgelerin toplanması.

g) Kaza/olayla ilgili bulgu ve belgelerin analiz edilmesi.

ğ) Kaza/olay inceleme taslak raporunun yazımı.

h) Grup başkanının taslak raporu incelemesi için Başkanlığa göndermesi.

ı) Başkanlıkça gerekli görülmesi halinde taslak raporun tamamının veya bir kısmının ilgili tarafların görüşüne gönderilmesi.

i) İlgili tarafların süresi içerisinde bildirdikleri görüşlerin uygun görülmesi halinde taslak rapora işlenmesi.

j) Taslak raporun Değerlendirme Heyetine sunulması.

k) Değerlendirme Heyetinin taslak rapor hakkında tekrar düzenleme kararı vermesi halinde yazılı gerekçesi ile birlikte grup başkanına iadesi, grup tarafından raporun tekrar ele alınarak (ğ) bendinden itibaren sürece tekrar girilmesi.

l) Değerlendirme Heyetinin taslak rapor hakkında kabul kararı vermesi halinde raporun Başkanlık internet sitesinde kısmen veya tamamen yayımlanarak Başkanlık arşivine eklenmesi.

m) Raporda yer verilen tavsiyelerin takibinin yapılması.

Grup ve uzmanların görev ve yetkileri

MADDE 14 –(1) Kaza veya olay incelemesinde görevlendirilen grup ve uzmanlar 11/5/2019 tarihli ve 30771 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığı Yönetmeliğinde belirtilen görev ve yetkilerin yanı sıra;

a) Kaza veya olaya ilişkin demiryolu araçlarına çıkabilir ve araç üzerinde incelemelerde bulunabilir.

b) Demiryolu aracındaki kayıt cihazlarının örneğine, trafîğe ilişkin sesli iletişim cihazlarının kayıtlarına, sinyal ve trafik kontrol sistemlerindeki trafîğe ilişkin bütün komut ve işlem kayıtlarına erişebilir.

c) Kaza veya olayla ilgili olan kişiler ile tanıkların beyanlarını ses kayıt cihazıyla veya yazılı olarak alabilir.

ç) Kaza veya olaylara münhasır olmak üzere; ulusal emniyet makamı, demiryolu altyapı işletmecileri, demiryolu tren işletmecileri, bakımdan sorumlu kuruluşlar, bakımdan sorumlu birimler ve şirketlerde gerekli araştırma ve incelemelerde bulunabilir.

d) Tren personelinin ve kazaya veya olaya ilişkin diğer demiryolu personelinin muayene sonuçlarına erişebilir.

e) Kaza sonucu zarar gören şahısların bedeni muayene kayıtlarına erişebilir.

Uzmana yardım yükümlülüğü

MADDE 15 – (1) İncelemeyi yapan görevli uzmanların kaza veya olay yerine erişimi ile delillerin temini kısıtlanamaz.

(2) İlgililer, kaza veya olay incelemesinde görevli uzmanların görevlerine ilişkin ve ilgili mevzuata uygun talepleri geciktirmeden yerine getirmek ve kendilerine yöneltilen soruları cevaplamakla yükümlüdür.

(3) Araştırma ve inceleme konularıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, kaza veya olay incelemesinde görevli uzmanların görevlerini gereği gibi yürütebilmelerini teminen, kendilerine görevleri süresince ulaşım hizmeti ve uygun bir çalışma ortamı sağlar ve bir irtibat personeli tahsis eder.

(4) Kaza veya olaya karışan taraflar, talep edilmesi halinde ilgili personeli bilgisine başvurulmak üzere Başkanlık Merkezine göndermekle yükümlüdür.

Uzmanların yapamayacakları işler

MADDE 16 – (1) Kaza veya olay incelemesinde görevlendirilen uzmanlar;

- Araştırma ve incelemeyle doğrudan ilgisi olmayan icrai mahiyette herhangi bir talimatta bulunamazlar.
- Evrak, defter ve kayıtlar üzerine şerh, ilave ve düzeltme yapamazlar.
- Görevleri dolayısıyla edindikleri gizli bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.
- Buldukları yerlerde görev ve sıfatlarının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunamazlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Raporlar

Raporlar

MADDE 17 – (1) Grup başkanı çalışmaların neticelerini bir rapor halinde Başkanlığa sunmakla yükümlüdür.

(2) Raporlarda yer alan hususlarda grup üyeleri arasında görüş ayrılığı olması halinde, söz konusu hususlar ayrıca gerekçelendirilip imzalandıktan sonra rapora ekli olarak Başkanlığa sunulur.

(3) Raporlar, kaza ve olaylardan edinilen tecrübelerle dayanılarak ulaşım emniyetinin artırılmasına ve benzer kaza ve olayların önlenmesine yönelik tavsiyeleri içerecek şekilde tanzim olunur. İdari, hukuki ya da cezai sorumluluk tespiti, raporların konusunu oluşturamaz.

(4) Hazırlanan raporlar yerindelik denetimine tabi tutulamaz.

(5) Demiryolu kaza veya olay araştırma ve inceleme raporunda aşağıdaki bölümler bulunur. Kaza veya olayın niteliğine göre ilave bölümler de eklenebilir.

a) Özet: Demiryolu kaza veya olayına ilişkin temel bilgilerin ifade edildiği bölümdür. Kaza veya olayın türü, zamanı, yeri ve nasıl gerçekleştiği, can kaybı veya yaralanma bilgileri, demiryolu altyapısında, araçlarda, yükte, üçüncü taraflarda veya çevrede meydana gelen zararlar ifade edilir.

b) Kaza süreci: Kaza öncesi, kaza sırasında ve kaza sonrasında yaşanan sürecin detaylı anlatıldığı bölümdür.

c) Kaza hakkında bilgi ve bulgular: Kaza veya olaya ilişkin; emniyet yönetim sisteminin işleyişi, personel organizasyonu, personelin vasıfları, kazaya karışan kişilerin eylemleri ve beyanları, uygulanan kurallar ve mevzuatlar, demiryolu araçlarının ve altyapı bileşenlerinin işleyişi ve bakım kayıtları, demiryolu işletmecilik sisteminin dokümantasyonu, benzer özellikteki önceki olaylar ile kaza hakkında diğer bilgilerin açıklandığı bölümdür.

ç) Değerlendirme ve sonuçlar: Kaza hakkında bilgi ve bulgular bölümünde bahsedilen hususların değerlendirildiği bölümdür. Bu bölümde muhtemel sebepler hakkında değerlendirme yapılır.

d) Tavsiyeler: Ulaşım emniyetinin iyileştirilmesine yönelik tavsiyelerin yer aldığı bölümdür.

(6) Kaza inceleme raporlarının kaza tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde tamamlanarak yayımlanması esastır. 1 yıl içinde yayımlanamayan kaza raporları hakkında kaza yıldönümlerinde kaza incelemesindeki ilerlemeleri açıklayan ara rapor yayımlanır.

Raporlar üzerine yapılacak işlemler

MADDE 18 –(1) Değerlendirme Heyeti, gündemine gelen raporların tümü üzerinden değerlendirmesini yapar ve ulaşım altyapıları ile taşımacılık faaliyetlerinin iyileştirilmesi ve bütün ulaşım türlerini kapsayan ulaşım emniyetine ilişkin hususları karara bağlar.

(2) Raporlarda eksik görülen, tekrar araştırılması veya ilave incelenmesi gereken hususların bulunduğu karar verilmesi halinde, araştırma ve incelemenin aynı grup tarafından veya yeni görevlendirilecek grup tarafından yapılmasına yazılı gerekçesi ile birlikte karar verilebilir.

(3) Değerlendirme Heyetince kabul edilen raporlar Bakana ve Cumhurbaşkanlığı Güvenlik ve Dış Politikalar Kuruluna sunulur.

(4) Raporlar Başkanlık internet sitesinde kısmen veya tamamen yayımlanarak Başkanlık arşivine eklenir.

(5) Raporlarda yer verilen tavsiyeler, raporu hazırlayan inceleme grubu tarafından takip edilir. Raporun yayımından itibaren 90 gün sonra tavsiye yapılan kurum ve kuruluşlardan yazılı bilgi istenir. Her tavsiyenin uygulanma durumuna ait bilgi ve güncellemeler kayıt altına alınır.

İşletmecilerin kaza ve olay raporları

MADDE 19 –(1) Demiryolu altyapı işletmecileri ve demiryolu tren işletmecileri kendi bünyelerinde hazırladıkları kaza ve olay raporlarının bir örneğini rapor nihayete erdikten sonra beş işgünü içerisinde Başkanlığa gönderirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 20 –(1) Demiryolu kaza ve olaylarının incelenmesine ilişkin bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığı Yönetmeliği ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 21 –(1) 16/7/2015 tarihli ve 29418 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Demiryolu Kazalarını ve Olaylarını Araştırma ve İnceleme Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yürütür.

Eki için tıklayınız.